

V Bratislave 1. septembra 2012

Posudok oponenta habilitačnej práce „Dokazování v přípravném řízení“

Masarykova univerzita

Fakulta: Právnická fakulta MU

Habilitačný odbor: Trestné právo

Uchádzač: JUDr. Marek Fryšták, Ph.D.

Pracovisko: Právnická fakulta MU, Brno

Habilitačná práca: Dokazování v přípravném řízení

Oponent: prof. JUDr. Jozef Záhora, PhD.,

Pracovisko: Fakulta práva Paneurópskej vysokej školy, Bratislava

Predsedom habilitačnej komisie pre habilitačné prof. JUDr. Vladimírom Kratochvílom, CSc. som bol menovaný za oponenta habilitačnej práce JUDr. Mareka Fryštáka, Ph.D. v odbore trestné právo na tému Dokazování v přípravném řízení.

Aj napriek tomu, že za najvýznamnejšie štádium trestného konania sa tradične považuje hlavné pojednávanie, nemožno opomenúť skutočnosť, že priebeh a výsledok hlavného pojednávania je často determinovaný kvalitou vykonania prípravného konania. Kvalita dôkazov vykonaných v prípravnom konaní je často rozhodujúca pre usvedčenie páchatel'a. Z toho dôvodu hodnotím tému habilitačnej práce ako aktuálnu.

Habilitant predložil habilitačnú prácu netradične rozsiahlu, v rozsahu 388 strán, bez zoznamu použitej literatúry.

Práca je vnútorne členená do pätnástich kapitol a zoznam použitej literatúry. Takéto členenie sa vzhľadom na druh práce, tému práce a rozsah práce javí ako primerané. Autor v práci použil osvedčený metodologický postup od všeobecného ku konkrétnemu. Nasvedčuje tom u štruktúra a obsah jednotlivých kapitol. Najprv sa zaoberá najprv všeobecnými otázkami prípravného konania ako napr. pojem, účel, význam a funkcie, prechádza cez základné zásady a historický vývoj prípravného konania trestného na území Českej republiky sa dostáva postupne k začatiu trestného stíhania. Také „pomyselné“ jadro habilitačnej práce tvorí dvanásť, trinásť a štrnásť kapitola. Syntetickým završením habilitačnej práce je posledná kapitola, kde habilitant predstavuje úvahy a návrhy de lege ferenda.

V druhej kapitole, pri základných zásadách trestného konania by som očakával, že autor sa bude viac venovať základným zásadám vo väzbe na prípravné konanie a nielen vo všeobecnosti. Na druhej strane, pozitívne hodnotím aj tretiu kapitolu, kde autor poskytuje historický exkurz prípravného konania v podmienkach Českej resp. Československej republiky od roku 1950 do súčasnosti a taktiež analyzuje vecný zámer „nového Trestného poriadku“. Autor nie len že popisuje právny stav jednotlivých obdobiach, na viac sa pokúša aj poukázať na „pozadie“ prijímania uvedených zmien.

V nasledovných kapitolách sa zaoberá problematikou začatia prípravného konanie resp. záznamu o začatí úkonov trestného konania a vykonávaní neodkladných a neopakovateľných úkonov pred začatím trestného stíhania nakoľko tieto otázky sú úzko späté so skúmanou problematikou a často od kvality vykonania týchto úkonov sa odvíja samotné prípravné konanie..

Z môjho pohľadu, inšpiratívna je siedma kapitola, kde sa autor venuje začatiu trestného stíhania a najmä uzneseniu o začatí trestného stíhania. Vzhľadom na to, že s týmto rozhodnutím sa z „podozrivého“ stáva obvinený so všetkými právami ale aj povinnosťami, autor tejto kapitole venuje náležitú pozornosť. Podrobne analyzuje jednotlivé formálne a obsahové náležitosti uznesenia o začatí trestného stíhania. Autor túto časť obohacuje o jeho osobné skúsenosti či úvahy napr. či by chýbajúca pečiatka na uznesení mohla spôsobiť jeho neplatnosť. Z dôvodu podrobnej znalosti skúmanej

problematiky, autor v práci načrtáva okrem typických trestnoprávných teoretických či praktických problémov aj organizačné problémy týkajúce sa práce polície. Prehľadne v jednotlivých kapitolách pôsobí aj komparácia stavu de lege lata s vecným zámerom nového Trestného poriadku.

Ôsma kapitola podľa môjho názoru chronologicky nezapadá do časti kde ju autor zaradil, podľa môjho názoru mala byť zaradená medzi štvrtú a piatu kapitolu.

V deviatej kapitole sa autor venuje organizačnému zabezpečeniu vyšetrovaniach v podmienkach ČR a zamýšľa sa nad otázkou či je aj naďalej nevyhnutný monopol vyšetrovania Políciou ČR. Na pomoc si autor zobral právnu úpravu okolitých štátov. Na okraj by som podotkol, že autor pri analýze Slovenskej právnej úpravy vychádzal z už neaktuálnych právnych predpisov nakoľko na základe zákona č. 354/2011 Z.z. o finančnej správe sa zmenila aj terminológia a právny poriadok nahradil vyšetrotateľ a colnej správy označením vyšetrotateľ finančnej správy [čl. VII. zákona č. 331/2011 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony], a namiesto pojmu Colný kriminálny úrad používa pojem Kriminálny úrad finančnej správy (§ 5 zákon č. 333/2011 Z.z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení neskorších predpisov).

Jedenásta kapitola sa venuje dokazovaniu v trestnom konaní a autor po všeobecných otázkach týkajúcich sa vymedzenia pojmu dokazovanie, či predmetu dokazovania alebo rozdelenia dôkazov, pristupuje k snáď najdiskutovanejšej problematike z dokazovania a to je otázka neprípustnosti resp. neúčinnosti dôkazov. Táto časť ma osobne veľmi zaujala jednak šírkou ale aj kvalitou spracovania. Autor čerpá názory z dostupnej literatúry, ktoré vhodne dopĺňa relevantnou judikatúrou Ústavného súdu ČR ale aj aktuálnou judikatúrou EŠLP.

Ako už bolo vyššie uvedené jadro práce tvorí dvanásta až štrnásť kapitola. V dvanástej kapitole sa autor venuje jednotlivým možnostiam dokazovania v prípravnom konaní, a v trinástej a štrnásť sa zaoberá osobitosťami dokazovania v osobitných prípadoch v tzv. rozšírenom prípravnom konaní a skrátenom prípravnom konaní. Podobne, ako v predchádzajúcich kapitolách, autor jednotlivé prostriedky len nepopisuje, polemizuje resp. na niektorých miestach vyjadruje nesúhlas so súčasnou právnou úpravou. Autor relatívne značný priestor venuje použitiu pachovej stopy,

vrátene relevantnej judikatúry ÚS. Myslím si, že rovnaký, ak nie väčší priestor by zasluhovala aj analýza názorov resp. judikatúry týkajúca sa odberu vzorky DNA resp. iného biologického materiálu.

V poslednej kapitole autor sumarizuje úvahy de lege ferenda, ktoré boli bližšie rozpracované v predchádzajúcich kapitolách. V zásade možno s názormi habilitanta súhlasiť, pri každom názor uvádza relevantnú argumentáciu na podporu jeho tvrdenia. Nie som si však istý, či by „zrušenie monopolu vyšetrovania P ČR“ by bolo „značným pokrokom“. Osobne pochybujem o tom, že by to bol správny krok, nakoľko na Slovensku bolo už viac pokusov o zrušenie monopolu na vyšetrovanie, jeden z nich sa podarilo aj zrealizovať – vyšetrovateľ Colnej, teraz Finančnej správy, a nemyslím, si že je to nejaký výrazný pokrok. Na to aby sa z niekoho stal „...orgán na vysoké profesijnej a odbornej úrovni“ nestačí zriadiť nejakú inštitúciu, na to je potrebný určitý čas. Teoretické poznatky sa dajú naučiť ale praktické skúsenosti je lepšie sa od niekoho naučiť. Ja osobne sa prikláňam na špecializáciu v rámci polície.

Práca je písaná kultivovaným jazykom, autor používa široké spektrum odbornej literatúry vrátane cudzojazyčnej. V habilitačnej práci habilitant vhodne skĺbil teoretické poznatky, s jeho praktickými skúsenosťami na úseku prípravného konania trestného. Text práce je vhodne doplnený aj časťami, ktoré sú písané menším písmom, kde autor prezentuje „vlastné postrehy“. Oceniť možno aj skutočnosť, že autor len nepopisuje daný jav ale kriticky hodnotí, polemizuje a prezentuje návrhy. Práca je vhodne doplnená relevantnou judikatúrou súdov rozhodnutia Ústavného súdu resp. ESLP nevynímajúc. Pri spracovaní habilitant použil vhodné vedecké metódy.

Záver:

Po dôkladnom posúdení, zastávam názor, že predložená habilitačná práca JUDr. Mareka Fryštáka, Ph.D., „Dokazování v přípravném řízení“ **spĺňa** požiadavky kladené na tento druh kvalifikačných prác. Autor, vychádza zo svojich praktických skúseností na viacerých postoch v oblasti vyšetrovania, znalosti teórie, znalosti príslušných právnych noriem, ako aj zo znalosti odbornej literatúry, tak domácej ako aj zahraničnej. Dokazuje, že je spôsobilý zrozumiteľne a jasne formulovať svoje názory, vedecky argumentovať, odôvodniť svoje názory a vhodne polemizovať a vysvetliť zvolenú vedeckú problematiku.

Habilitačnú prácu **o d p o r ú č a m** prijať ako predpoklad habilitačného konania a po úspešnej obhajobe habilitačnej práce a habilitačnej prednáške navrhujem, aby JUDr. Marekovi Fryštákovi, PhD. bol priznaný vedecko-pedagogický titul **docent v odbore Trestné právo**.

Navrhujem aby uchádzač v rámci obhajoby prezentoval vlastný názor na nasledovné problémy:

1. Na str. 212 sa zaoberá možnosťami pre využitie zvukového záznamu vykonaného súkromnou osobou ako dôkaz v trestnom konaní. A akých prípadoch by akceptoval takýto dôkaz a v ktorých prípadoch nie?
2. Na str. 214 sa zaoberá jedným diskutabilným judikátom ESLP GÄFGEN v. GERMANY. Aký je jeho názor na toto rozhodnutie?